

דף ה:

עין משפט א.ב. הרמב"ם הל' גניבה פ"ח הי"ז

בְּנֵי מְדִינָה שָׂרְצוּ לְהוֹסִיף עַל הַמְּדוֹת אוֹ עַל הַמְּשַׁקְלוֹת
 לֹא יוֹסִיפוּ יִתֵּר עַל שְׁתוֹת. שָׂאֵם הָיָה הֶקֶב מִכִּיל חֲמִשָּׁה
 וְעִשָּׂאוֹהוּ מִכִּיל שְׁשָׁה הָרְשׁוֹת בִּידָן. יִתֵּר עַל שְׁשָׁה לֹא
 יַעֲשׂוּ:

שו"ע חו"מ סימן רלא סט"ו

יד. בני מדינה שרצו להוסיף על המשקולות או על המדות בלח לא
 יוסיפו יותר על שתות^ל שאם היה הקב של חמש ועשהו שש הרשות
 בידם אבל יותר על ששה לא יעשו.

עין משפט ג. הרמב"ם הל' בכורות פ"ב ה"ו

רְחַל שְׁיִלְדָה כְּמִין עֵז. מ' אוֹ עֵז שְׁיִלְדָה כְּמִין רְחַל פֶּטוֹר
 מִן הַבְּכוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יח-יז) 'אַף בְּכוֹר שׁוֹר' עַד

ל. דעד שתות מצינו שהוסיפו, שהסלע שהוא עשרים וארבעה גרה ומשקל 384 שעורות,
 מדאורייתא היה מתחילה עשרים גרה והוסיפו עליו לכ"ד גרה דהיינו שתות מלבר, ויותר
 לא יוסיפו משום פסידא דמוכרים הבאים ממקומות אחרים, אבל עד שתות לא חשו כיון שמצינו
 שהוסיפו עד שתות בסלע. ועוד שעד שתות לא יבואו המוכרים ממקומות אחרים להפסד הקרן
 אלא הפסד הריוח שעד שתות משתכרין בדברים של אוכל נפש. ולגבי לפחות אם ייצרו שאין
 בו הפסד למוכר והלוקחין הם לרוב בני העיר, והן הפוחתין במשקולות ויודעים מזה, פוחתים
 כמה שהם ירצו אפי' ביותר משתות. סמ"ע ס"ק כ"ח.

מ. כסף משנה: רחל שילדה כמין עז וכו'. משנה בפ"ב דבכורות (דף ט"ז): ומ"ש והוא
 בעל מום קבוע וכו'. בפ"ק דבכורות (דף ג') מימרא דר' יוחנן. ומ"ש אפילו פרה
 שילדה כמין חמור וחמור שילדה כמין סוס פטור מן הבכורה. משנה בפ"ק דבכורות (דף
 ה') ובגמ' (דף ו') איבעיא להו פרה שילדה כמין חמור ויש בו מקצת סימנים מהו וכו'
 את"ל כיון דאידי ואידי בני מיקדש בבכורה קדוש חמור שילדה כמין סוס מהו וכו' את"ל
 כיון דמין טמאה הוא קדוש פרה שילדה כמין סוס מהו הכא ודאי הא טמאה והא טהורה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

שִׁיְהִיָּהּ הוּא שׁוֹר וּבְכוֹרוֹ שׁוֹר. וְאִם הָיָה בּוֹ מְקַצֵּת סִימָנִי
 אָמוּ הָרִי זֶה בְּכוֹר וְהוּא בַּעַל מוֹם קָבוֹעַ שְׂאִיִן לָךְ מוֹם
 גָּדוֹל מְשֻׁנּוּי בְּרִיתוֹ. אֶפְלוּ פָּרָה שִׁילְדָה כְּמִין חֲמוֹר וַיֵּשׁ
 בּוֹ מְקַצֵּת סִימָנִי פָּרָה הָרִי זֶה בְּכוֹר לִכְהֵן הוֹאִיל וּמִין
 הַחֲמוֹר יֵשׁ בּוֹ דִּין בְּכוֹר. אֲבָל אִם יִלְדָה מִין סוֹס אוֹ גָּמֶל
 אֶף עַל פִּי שְׂיֵשׁ בּוֹ מְקַצֵּת סִימָנִי פָּרָה הָרִי הוּא סֶפֶק בְּכוֹר
 לְפִיכָךְ יֵאָכֵל לְבַעָלִים. וְאִם תִּפְסוּ כֹהֵן אֵין מוֹצִיאִין מִידוֹ:

הא בת מיקדש בכורה והא לאו בת מיקדש בכורה או דילמא סימנים מילתא היא ולא
 איפשיטא. וכבר נודע דרך רבינו לפסוק כאת"ל ומפני כך פסק בפרה שילדה כמין חמור
 שאם יש בו מקצת סימני פרה הרי זה בכור לכהן ולענין חמור שילדה כמין סוס דאמרינן
 ביה את"ל כיון דמין טמאה הוא קדוש אע"פ שלא הזכירו כאן בסוף הלכות בכורים כתב
 שאם יש בו מקצת סימני חמור חייב ולענין פרה שילדה כמין סוס ויש בו קצת סימני פרה
 כיון דלא איפשיטא פסק שהוא ספק בכור. ומ"מ מ"ש בבבא זו אע"פ שיש בו מקצת סימני
 פרה אינו נוח לי דמפשטא דלישנא איכא למשמע דאין בו מקצת סימני פרה ויש בו מקצת
 סימני פרה שוין הם דשניהם ספק ואינו כן שאם אין בו סימני פרה ודאי אינו בכור כלל
 וצ"ל שלא השוום אלא לענין שאינם בכור ודאי אבל הא כדאיתיה והא כדאיתיה שזה אינו
 בכור כלל וזה ספק וזה פשוט. ומ"ש רבינו גבי ספק בכור יאכל במומו לבעלים. הוא
 מדקי"ל המע"ה. ומ"ש ואם תקפו כהן אין מוציאין מידו. טעמו מדאמרינן בפ"ק דמציעא
 (דף ז'): אעובדא דההיא מסותא דהווי מינצו עלה בי תרי א"ר המנונא מתני' היא ספק
 בכורה המע"ה והא הכא דאם תקפו כהן אין מוציאין מידו וכי לא תקפו אסור בגיזה
 ועבודה. אבל קשה דהא בתר הכי אמרינן א"ל רבה וכו' לעולם אימא לך תקפו כהן מוציאין
 אותו מידו ואפ"ה אסורים בגיזה ועבודה וכו' א"ל רב חנניא לרבה תניא דמסייע לך.
 והשתא למה דחה רבינו דברי רבה ורב חנניא וברייתא ופסק כרב המנונא. וי"ל דהא דאמר
 רבה לעולם אימא לך תקפו כהן מוציאין מידו ואפ"ה אסור בגיזה ועבודה וכו' סובר רבינו
 דחייב בעלמא היא וסייעתא דרב חנניא לאו סייעתא כולי האי דכיון דברשות ישראל הוא
 והמע"ה אע"ג דאם תקפו כהן אין מוציאין מידו לא נפיק מידי ממונו של ישראל ושפיר
 יכול לפטור עצמו בו. ובתשובות הרשב"א סי' ש"א כתוב שנשאל על זה והשיב באמת
 גם לי נראה פשיטותא של הלכה כן אלא דבעינן למשכוני נפשינן אדרבינו לחזר אחר זכותו
 והשתדל להראות פנים לדברי רבינו:

שו"ע יו"ד סימן שמו פ"ו

ו. פרה שילדה כמין חמור ויש בו מקצת סימני פרה הרי זה בכור לכהן, הואיל ומין חמור יש בו דין בכור^ב מצד "כל פטר חמור" אבל אם ילדה מין סוס או גמל אפי' שיש בו מקצת סימני פרה הרי זה ספק בכור ע"כ יאכל לבעליו, ואם תפסו כהן אין מוצאין מידו.

הגה: וי"א דמוציאין מידו כמו שנתבאר בסעיף א'.

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"א ה"ה

בְּהֵמָה טְמֵאָה שְׁיִלְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְהוֹרָה אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִפְּרִיס פְּרָסָה וּמַעֲלָה גְרָה וְהָרִי הוּא כְּמִין שׁוֹר לְכָל דָּבָר אוֹ כְּמִין שֶׁהָרִי זֶה אָסוּר בְּאֲכִילָה. שֶׁהַגְּדֹל מִן הַטְּמֵאָה טְמֵא וּמִן הַטְּהוֹרָה טְהוֹר. (לְפִיכֹן) דָּג טְמֵא שְׁנִמְצָא בְּמַעֲי דָּג טְהוֹר אָסוּר. וְדָג טְהוֹר הִנְמָצָא בְּמַעֲי דָּג טְמֵא מִתָּר לְפִי שֶׁאֵין גְּדוּלָּיו אֶלָּא בְּלַעוֹ:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' בכורות פ"ב ה"ו

עיינ לעיל עין משפט ג

שו"ע יו"ד סימן עט פ"ב

ז. טמאה שילדה כמין טהורה אע"פ שיש לה כל סימני טהרה אסורה^ו. וטהורה שילדה כמין טמאה^ז מותרת אע"פ שיש לה כל סימני

ג. ממשנה שם דף ה' ע"ב, ובגמ' דף ו' ע"ב.

ט. ממשנה בכורות דף ה'. דכל היוצא מן הטמא ויהיוצא מן הטהור טהור. ש"ך ס"ק ד'. וכמבואר במשנה שם.

ע. ודוקא כמין בהמה טמאה אבל כמין עוף טהור אסור, וכמ"ש בסי' י"ג סעיף ה' ב"ח. וש"ך ס"ק ה'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

טמאה, ודוקא שילדתו בפנינו, אבל הניחה מעוברת ואח"כ מצא מן טמאה הולך אחריה אע"פ שכרוך אחריה ויונק ממנה אסור^ב, שמא מן הטמאה נולד ונכרך אחר טהורה זו^א.

הרמב"ם הל' ביכורים פי"ב ה"ג

(במדבר יח-טו) וְאֵת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּהָ
בְּהֵמָה טְמֵאָה הָאֲמֹרָה כָּאֵן הִיא הַחֲמֹר בְּלֶבֶד:

שו"ע יו"ד סימן שכא פ"א

א. בכור בהמה טמאה נוהג בכל מקום ובכל זמן^ק, ואינו נוהג אלא בחמורים, וזה מצותו שכל ישראל שיש לו חמורה שבכרה וילדה זכר פודהו בשה מן הכבשים או מן העיזים, בין זכר בין נקבה בין גדול או קטן בין תם בין בעל מום ונותנו לכהן.

ב. מאימתי חייב לפדותו מיום שנולד^ד עד שימות, אלא שמצוה לפדותו מיד שלא להשהות המצוה, ולאחר שפדה אותו הפטר חמור הוא חולין ומותר בגיזה ועבודה, והכהן יעשה בשה כמו בשאר חולין.

פ. אפי' לא היה בעדרו דאמרינן בא מעדר אחר דבשל תורה ספיקו להתמיר. ש"ך ס"ק ו'.

צ. וה"ה טהור שכרוך אחרי טמאה שהניחה מעוברת ולא ילדה לפנינו אסור דחיישינן לחומרא שזהו שנולד ממנה. ש"ך ס"ק ז'. ואפי' יש טהור בעדרו. פ"ח אות ט'.

ק. מקידושין דף ל"ז, וברייתא בבכורות דף ו', ומשנה שם בדף ט' ע"א.

ר. מברייתא בבכורות דף י"ב ע"ב.